

Издази сваке недеље
на читавом табаку.

Претплата, огласи и до-
писи шаљу се уредништ-
ву „Глас Народа“ у Н. Сад.

Г Л А С Н А Р О Д А .

Цена је листу:
на годину 3 фор.
на осам месеци . . 2 "
на четир месеца . 1 "
за Србију годишње 4 "

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВЧ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ. ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ
ОГЛАСЕ, БОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

СРПСКИ НАРОДНИ САБОР.

Под горњим насловом доносићемо у нашем ли-
сту извештаје о раду српског народног сабора у
Карловцима. Ти извештаји неће моћи бити тако на
широко и на дугачко изведени у овоме листу, као
што је то у новинама, које чешће на недељу из-
лазе и веће су много од ових, али ћемо гледати да
све што год се важно преко читаве недеље у са-
борском раду деси прибележимо чисто разговетно,
да и они, који недрже политичне новине могу знати
шта се ради.

И тако започињемо са радом саборским од ове
седмице.

Ове седмице у понедеоник т. ј. 23. овог месеца
састао се у Карловци српски народни сабор, и др-
жао је тога дана своју прву седницу. Седницу је
ову отворио патријарх и позвао сабор, да изабере де-
путацију, да дозове вр. комесара ¹⁾ Хубера у са-
бор. Милетић је питао патријарха да он каже са-
бору, шта ће комесар радити у сабору. Оће ли он
сести на своју поштену столицу и слушати шта
сабор ради, да јави горе како јесте, да не морају
шпијоне доле шиљати или ти мислити бог зна о
каким се страхотама на сабору ради, или ће се
и он мешати у говор, па још и председничко ме-
сто заузети. Милетић је рекао, да ако комесар оно
прво хоће, томе нико није противан али ово друго
неможе сабор допустити, јер онда сабор није го-
сподар у својој кући, а да то буде то доноси ау-
тономија о којој се толико говори. Патријарх
је одговорио да ће комесар само отворити седницу,
казати сабору поруку Његова Величанства, предаће
сабору писмено синодско ²⁾ у ком овај казује, како
хоће да се одсад удешава са црквама, школама ма-
настирима, фондовима, општинама, скупштинама и

¹⁾ Комесар реч је латинска значи посланик, онај који је од
кога некуд послан да нешто изради,

²⁾ Синод је реч грчка, синодос значи на српски скупштина
збор, сабор а у овом случају значи скупштина самих вла-
дика. Као што је ред данас нико несме бити у синоду
осим владика. И мало је чудо како су пустиле владике ко-
месара у своје друштво. У Русији кажу, несме ни сам
Цар у синод ући.

т. д. и онда сићи доле и патријарх ће сести на
председничкову столицу, и тако и би. Сабор иза-
бере депутацију. Ова оде по комесара, комесар дође
стане на председничко место, прочита сабору да
има прво и прво гледати да устројство изради,
сиће доле са председничка места, да патријарху
писмена два, једно своје а једно што је синод спре-
мио за сабор, и оде са сабора.

Патријарх преда писмено перовођи, овај га
прочита. У том писмену синод иште, да се сабор
у оно што се вере, реда црквена, обичаја црквени
и т. д. тиче, немеша, јер ту само синод или још
више светски сабори имају говорити, дакле не да
да се сабор меша у избор владика, даље не да,
да сабор може кога хоће за митрополита изабрати.
После је пронашао синод да има неки мешовити
ствари, што се и синода и сабора тичу, а то су:
1. Да се одреди колико и колике да буду парохије,
протопоције и дијецезе. 2. Наплата свештенства.
3. Уређење црквених општина. 4. Црквено-народни
фондови, манастири и црквено-народна добра. У
седници првој решено је, да се синодско писмено
штампа. У другој седници решавано је о изборима
посланика, код којих је било тужбе, те су уни-
штени избори: проте Милигишића и Јов. Игњато-
вића из св. андрејског среза и Косте Станковића
из Карловаца. На место архимандрита Живковића
бираће се нов посланик. У градишком срезу иза-
бран је опет Јустин Кушевић против Андрије Се-
кулића. Избор опет није уредан. Устројство је
штампано и предано члановима а изабран је од-
бор, у ком је и владика Живковић, да се устрој-
ство најпре у одбору претресе. Била се повела реч
о томе да ли да се бира и владика у одбор и ве-
ћина би да се бира. Писмено синодско на велико
је огорчење наишло и код сабора и код публике,
а и како неби, та код синода има само двоје. Ово
је само моје и ово је и моје и твоје, али од тре-
ћег ово је само твоје, о томе ни разговора. Сабор
дакле без синода не може ништа радити ако неће
да зове радњом то, што му је синод оставио, да

може наредити какве столице да буду, на којима ће посланици седити, хоће ли астал пред њима бити чојом застрвен или не, и каква ће та чоја бити. Па и ту би се јамачно још запело, јер ако би сабор наредио, да се пред покланике мете црвена а пред владике зелена чоја, можда би владике пронашле какве црквене законе, који наређују да пред њима црвена чоја стоји а не за њима. Но не би ни за то трошили речи, што сабору није ништа остављено да сам уређује, нека уређује заједно са синодом. Али како се разуме то заједно, кад има нас двојица. Ја кажем оћу, ти кажеш нећу, па чије ће бити старије? Каже се, па зато треба гледати да сабор са синодом у слог и љубави живи, па ће се моћи радити, ето је баш ради те слоге и љубави између синода и народа синод изабрао Живковића и Војновића за владике па тако ће и од сад; али слога и љубав то су стварине-постојане. Ко на њима зида кућу, на леску је зидао. На камену, на тврдом закону, хоћемо ми да народни сабор зид на народни дом. Овако мора бити и никако друкчије, ту нема хоћу и водем или нећу и неводем. Сада лађа ваљана не чека на ветар, који може дунути или недунути, него иде сама својом вољом, својом снагом, паром коју сама прави. Не се зна једаред на чисто шта је чије. За то што је заједница досада и била толики сабори бадава трошише новац и време. Ортак твој пустиће да се завезеш у сто послова, па кад треба на крај да изађеш он каже: ја нећу. Цаба ортакалука, кад невреди ништа што ја кажем. Заиста између сабора и синода био је до данас ортакалук, али ка-

кав. Један је ортак богатији, па осим оног што је уложио у радњу с тобом, он има и на другом месту, па ако ти нећеш више с њиме, мари он, или ако он хоће нешто а ти нећеш, он је познат са судом, њему власт иде на руку и његово је право. Сабор је до данас био сиромашнији ортак и државна власт увек је на руци била оном богатијем. Но то је срамота, да је један народ; јер сабор је народ, сиромашнији од својих владика, и ако је било досад, од сад више нетреба да буде. Није достојно народа да њему деле као какву милост љубав и споразумљење. Он би требао пре другом да дели, али и то не. Милостиње нетраже људи и нетреба да је дају људи. Право и дужност нек је једнако и просијаку и господару. Де је то законом утемељено, ту мора бити љубави и споразумљења.

Боље и оно, што се чује, да је владика Анђелић хтео, да никад више и не буде сабора, бар не би било кривице на сабору а народ би кад би му догрдило, и без сабора свршио с владикама, а овако, кад не буде ништа ко ће бити крив него сабор и шта ће онда народ радити са сабором. Боље и да владике утамане, убију, сабор, него да сам рођени народ то учини. Смрт сабора свога осветио би народ на владикама.

У ономе дакле бар, без чега сабору живота нема треба овај да има одрешене руке. Ту нема попуштања. Најпосле, шта је то дати се плашити: нећемо имати сабора, порушиће све што имамо, нека руше, нису нам они то ни дигли, али треба се сетити да је Доситејева кућа трипут горела и сваки је пут отац му све лепшу називао.

БАЧКА ЕПАРХИЈСКА СКУПШТИНА.

У прошли четвртак 19. септ. о. г. била је у Н. Саду бачка епархијска скупштина. На скупштини беше 40 чланова. Договора беше о томе како да се уреди епархијске власти, а то су конзисторија, административан и школски одбор. Предлози о томе поднешени примљени су и упућени сабору. Најглавнији посао скупштински беше да се одреди како да се наплаћују свештеници и учитељи. По рескрипту одређено је било да се ђутуре плаћа све у новцу и штола и бир свештенички. Но пошто се осведочило, да је народу тешко тако плаћати онда је сабор оставио на вољу појединим општинама да или у новцу или природи плаћају. Епархијске скупштине добиле су налог да саслушају народ, за што је. Скупштине су одредиле одборе који ће ићи по мести и сазнати вољу народа.

Но како је међутим комесар Мајтињи овладао то одбори нису могли ништа радити и сад је ствар

опет дошла на епархијску скупштину, да ова пронађе како ће бити најбоље. На скупштини било је чланова за то да се бир и штола у рани даје. Лагше је вели се, народу у природи плаћати. Наш народ вели се, док је на гувну он толико и нерачуна, ко има шта да тражи нек дође у вршидби. Док је берба добија се и бадава грожђе.

Други наводише, да је срамота за свештеника да се успореди са чикони, кравари и волари, па да заиђе и свађа се са народом јер у Бачкој попино и сремчево, што грожђе продаје једнако је, испод решета, па онда попина вика као и цип му никад као у други људи када нема дна неможеш је насути. Народ се тиме учи само да вара а свештеник да отима. Ако кунећи од куће до куће бир свештеник и није просјак, али је цebraк, неће ваљда обући најлепшу амантију да иде по прабини; како су обучени они што вршу и веју, тако и он па

они бар сваки код своје куће у затвореној авлији раде а он иде сококом. Како је то немиле иоле свесном човеку, кад пона зареди по сокаку с коли а деца вичу: Хеј чича, шта продајеш? Дротар испод пенџера и пона често се јако не разликују. Паметно је дакле што је скупштина закључила да се бир и школа у новцу плаћа. Одређено је пак да се за бир посење а за штолу посење плаћа. Штоларно плаћање то је што човек плаћа свештенику што само њему чини, на пример, што крсти или венча а бир се даје зато што свештеник за читаво место ради што служи службу носи литију моли се богу за кишу и суво време и т. д. Сабор је одредио таксу за штолу и по томе се има и од сад плаћати. Бир пак решено је да се плаћа ина душе и на имање, а не само на парове јер свештеник ако се и вели да он само за душе служи нестоји да баш само за њи моли се богу изатело наше моли се он богу и за усевеи за марву напу па ко има њива и марве тај треба и да му на то плаћа јер кад је више благослова божија на земљи и стаду више и асне имаш на треба од тога да дадеш ономе, ко ти је помогао да више имаш. Бир се има у новцу плаћати.

Даље је решено, да општине разрезају колико ко има бира плаћати, али одбор административни да има то одобравати. Осим тога претрешено је више предлога, који нису од толике важности, да их овде наводимо. Но најважније је што је скупштина одредила, да од сада буде у епархији један ексактор, који ће рачуне црквене прегледати и општине упућивати, како са имањем да управљају.

И досад су поднашани рачуни конзисторији, али како, нека су само цифре у реду, нека је само два и два четир а друго како било. Шта ћемо с овим што није у реду да се потрошило, пита рачуновођа татора мети на причешће, па се тако и догађало, да је у једном месту по 4, 5 акова вина на причешће трошено. Та зна се, да што је црквено да је црквено, а што је бело да је таторово зацело. Чудиш се кад су сватови каква имућнија човека, од куд му толики пешкири, да на свака кола веже, кад му жена није ткаља, а кад ти кажу, да је татор био, онда ти је одма светло пред очима. Кад год се у конзисторији гледало само на суме, је ли више потрошено него што је добивено, па ако није, онда похвала татору и свештенику неизоста. Рачуни црквени били су као и бирташки. Кад путник дође на руча и иште рачун. Бирташ му га ђутуре даде. А кад какав који није нашао своје новце на путу заиште да нако поименце за свако јело каже, онда никад рачун не може изаћи као онај први, него или мање или више. Рачуни црквени вођени су тако акуратно, као што су стари солгабирови и синатори водили конширицију, попис људи и имања, па Стипану Сабићу из Суботице, који је имао једну сувачу и сто оваца, увели да има једну овцу и сто сувача. Главна сума излази једна и иста а била овако или онако. Ексактор дакле привредиће много, привредиће да ће бити много више поштени татора и много веће имање општинско. И с тога само се хвалити може ово дело епархијске скупштине и желити, да што пре света угледа.

ЗАБЛУДЕ И ПРАЗНОВЕРИЦЕ У НАШИМ ПОСЛОВИЦАМА.

Од Ђорђа Мандровића, пароха пештанског.

(Наставак.)

Нек је кока шарена, па макар и не снела јајета.

То се каже већином у шали о девојкама, кад је говор о женитби и значи: нека је девојка лепа, а у осталом макаква била. Но има их, који тако и у највећој збиљи о девојкама мисле а има и наших народних песама, које младожењама саветују, да на девојкама гледају само лепоту, стас и образ, ход и поглед. Такве су ове песме:

Играј коло а не гледај на ме,
Ја не гледам злата и бисера,
Ни лијене свиле и кадиве,
Већ ја гледам лијецу девојку
И лијепа стаса и узраста
И лијепа хода и погледа
Што ћу мајци у дворе довести,
Чим ће ми се поносити мајка
За рап' Павле, за рап' мили брале!
За рана ми снаху прстенујте.

Када будеш у таштине дворе,
Кад изведу лепоту девојку,
Не гледај јој венца и обоце,
Не гледај јој шарене зубине,
Нит' јој гледај везене рукаве.
Зубине су терзије шарале
Рукаве су везиле навезле
А венце су кујувције виле;
Већ јој гледај стаса и образа,
С ким ћеш брале века вековати.

По тим песама главно је дакле, да је кока шарена, да је лепа и угледна. Но они, који при женитби само на лепоту гледе, не треба да забораве, да је лепота маловремено благо, да брзо прелети и да се човек ње брзо насити, — ваља да знају, да човек у браку, кад своје љубопитство задовољи, са свим друге врлине на жени тражи, на име, да је вредна, да је добра и паметна. Отуд постадоше

ове пословице: „Никоје благо толико не вреди, ко-
леко вредна жена“ и „Добра је жена најбоље по-
кућство.“ Стог место горње пословице и наведених
песама нека је нашим младожењама препоручена
ова наша народна песма:

Сунашце се крајем горе крије,
То не било жарано сунашце,
Већ се Павле од матере краде,
Да га мајка не жени нејака.
„Не беж' Павле, не беж' дете драго,
Неће тебе оженити мајка,
Већ те мајка на занате даје
Занат учи Павле дете драго.
Јер је занат у невољи храна,
Занат учи, гледај девојака.
Не гледај им злата око врата,
Ни везених рукава до лакта
Већ им гледај ћуди и памети.
Што ћеш Павле у племе увести,
Чим ће ти се поносити мајка

Овде се морамо обазрети и на наше удаваче.
Каквог младожењу ваља оне да траже, томе нека
их научи ова наша песма:

Тешко сеји која брата нема,
До л' га вије од зелене свиле,
Руке меће гране босиљкове,
А очице мале трњинице,
Обрвице с мора пијавице.
Ал' говори лијепа девојка:
„Проговарај да мој мили брацо!
Мене просе двоји троји просци:
Једни просе у хваљено благо,
Други просе у племе високо,
Трећи просе за добра јунака.“
Проговара да мој мили брацо:
„Не ид' сејо у хваљено благо
Враг ће доћи и однети благо;
Не ид' сејо у племе високо,
Племе ће се вршкно разродити
До л' ти ајде за добра јунака
Добар јунака добро до вијека

„Шта? зар су људи само зато створени, да су-
јету једног појединца задовољавају? Крв човечија
одвише је драгоцене и не сме се сваког тренутка
проливати, да би се само жеђ каквог лажно час-
тољубивог владоаца угасила. Једина нужда правда
такав поступак и та нужда само онда наступа, кад
какав непријатељ све своје силе напреже, да ка-
кав невин народ подјарми и каквог владоаца на-
падне, који га ни најмање није увредио“

То је рекао Фридерик II, краљ Пруски у својој
расправи „о рату“ и даље је приметио, да би оне,
који подижу ратове у намери да се обогате, ваљало
„на најгрознији начин из броја живих избрисати.“

Који човекољубац не би те речи свим својим
именом подписао?

Што цареви смрсе, то народи кијају! Ма како
би било кад би, место што други ни криви ни ду-

жни своју крв проливају, они сами кијали и раз-
мрсивали, који су и смрсали?

„Кад цар баш рата жели, онда немојмо толику
човечију крв несташно проливати и сами себе сла-
бити, но боље свршимо сами из међу себе своју
ствар двобојем,“ рекао је Карло V краљ Шпањол-
ки пред папом и француским послаником, кад га
је Фрања I владоц Француски на рат изазивао.
Хоће ли кукавни народи једном дочекати оно вре-
ме, кад ће сами завађени цареви један с другим
мејдане делити?

Или кад већ цареви то испод свог достојанства
држе или им барут смрди како би било кад би се
место њи и толико иљада других с обе стране по
један, два или три човека борили и тако спорну
ствар решавали? За то бар имамо више примера
у повесници света. Тако за време јеврејског цара
Саула свршио се рат из међу Филистеја и Јевреја
двобојем. Давид борио се с Голијатом и убио га и
тима се непаметно проливање толике крви избегло
(Самујло 17) И неки Тагеаци и Фенеаци свршили
су тако неки дуговремени рат, пошто су се са стра-
не првих борила три сина неког Рексимаха а са
стране других три сина неког Демострата, (Плу-
тарх Парал. 17)

„Да би се без велике битке и без многе крви
оба народа решило, ко над ким да влада“ (Ливи-
је 1. 22) уговорили су били Латини за време владе
Туила Хостилија с Албанцима, да се с њихове стра-
не троје а с Албанске стране троје боре на „ког
народа синови у тој битки победу одрже, да тај
народ у миру над оним другим влада. Римљани
изаберу три брата Хорација а Албанци три брата
Курлација. Срећа је послужила Римљане и тиме се
рат свршио. И печенешки вођа, који је год. 993 с
великом војском на Русију напао, споразумео се
био с руским владоцем Владимиром, да се један
Печенег и један Рус боре, па ако Печенег Руса по-
беди, да Руси имају три године мировати, у проти-
вном случају они ће се три године од сваког на-
падаја на Русију уздржавати. За тим обе стране
изабраше своје борце; Печенци неку страмну љу-
дескару, а Руси неког младића Перејаслава. Борба
се одпочне и млади Рус после кратког рвања баца
грудног Печенега мртва на земљу.

Тај начин ратовања, који су и нека браћа Црно-
горци својим непријатељима предлагали, (Живот и
обичај Црногораца од Медаковића стр. 86 и 95)
свакако би много више одговарао здравом разуму
него наши обични ратови, у којима се иљадама
људи горе него дивљи зверови кољу.

Или како би најпосле било, кад би се спорови
царева расправљали на каквом сабору или суду?

Та кад за обичне грађане, кад за свеколики народ постоје судови, за што да не би и за царе постојали? И кад владаоци законом забрањују, да један грађанин другој кући запали или један другога живота лише и непослушне на вишегодињи

терамо бесни лук само тајно но и јавно. Поједина убиства осуђујемо и стајемо им на пут а хвалимо се, кад у ратовима читаве народе потучемо. По закључку владе и народа извршује се злочинство и свима се оно дозвољава, што се појединцу забра-

Ј О Ш Н И Ј Е З Р Е Л О .

затвор осуђују, не иште ли онда здрави разум и досљедност, да се постарају да и себи самима границе положе у толико пре, у колико они не поједине куће но читаве вароши и села у пепео преобраћају и иљадама људи живот одузимају?

Држим да овај предмет не могу боље завршити, него с овим речима мудрог Латина Сенеке: „Ми не

њује. Што у потаји учињено смрћу се казни, то ми хвалимо, кад вође у рату учине. Но кад неразумне и дивље животиње из међу себе у миру живе, зар да се људи, најкраснија створења, не стиде, да се, проливајући крв своје сабраће, радују, да ратове воде и ратна дела у књигама бележе“?

(Наставиће се.)

Б Е Л Е Ш К Е.

(Вредност кукурузовине за пићу.) Искусило се да кукурузовина боље храни марву него сама слама, јер у њој има много више шећера и шљероба. Али кукурузовина само онда добро храни кад се на ситно исече и марви даје. Ако је кукурузовина здраво зрела онда је треба исећи и у обичној чистој води 24 сахата држати. Љуштика је особито добра храна без икакве приправе. На кукурузовини најбоље је за рану вршак У њему има толико хранива колико у сену средње врсте. Вршак има се 2 до 3 недеље пре бербе посећи. То је добро и с тога што ће тим до самог кукуруза лакше доспети зрак и сунце, те зрно боље дозрева. Но баш с тога треба пазити, да се врхови рано непосеку, јер је лишће на њима здраво нужно за дозревање кукуруза и пуноћи зрневља. Лишће је биљци то што су животињи плућа. Ко би, као што је и нужно за права економија мерно пићу, коју даје марви, те би по томе знао колико му треба за зимницу хране, за

тога наводимо, да према обичном начину како се кукуруз сеје и у приличној години добије се са једног катастралног јутра 65—70 центата кукурузовине, а перја самога име на јутру до 2 цента.

Кад се овца врти или као што велелолуди, онда јој треба главу издићи и у ноздрве неколико капи жести терпетинске (Terpetingeist) улити, на главу дуже тако држати, да се жест удуби, а то треба сваки дан по једанпут чинити дотле, док имаће неоздрави.

Да растераш мраве посни само гомиле са сољом, а ако је гомила велика поли је јошт и сврлом водом, да се што пре растонити и у земљу продрети може. Да ти пак мрави на воћку нејду, намажи сасвим доле дебло с једне шаке високо са чађом, која је с кудељним олајом истрвена. И кошњице ће се истим тим средством од мрави сачувати, кад се пукотине, кроз које се мрави у кошњицу провлаче њиме намажу.

ПОНОС СРПКИЊЕ ДЕВОЈКЕ

ПРИПОВЕТКА

написао Панта Поповић.

(Наставак.)

Сутра дан беше довршоница у кући деда Гавре Милинкова. Све што је по рачуну и прекорачуна остало насађено је. Вршај је дебео дебљи од најдебљега швабе што га по комендијама носе и показују, сноплје стоји све усправљено, те влатови подизали главе као да су непокошени. Ту није доста само мирна марва кућанска, ватај и оне тугалјиве хатове који ама на леђи неосетише, дотерај и оне дивље кобиле аргелуше које и незнају, да деда Гавра има кућу у селу. Слуге, синови снаје, браћа момци и девојке стрине и свекрве све то данас мора бити на гувну. Сунце је припекло, као да ће на њему гибаницу довршоницу пећи. Влат се савија од жестине и кида се са сламе упарене а зрневље из њега избија као варница у доброме вину. Чујеш како пуење на зврцне мислиш кукуруз се пури. Раденици су триред већ знојили се и сушили се. И трећа слама скинута је. Што даље долази то је играчка. Вршај је изрогатан. Воћ с клеветушом на врату, матора кобилентина нека, уватила кас а за њом нанизао се чопор дивљих и питомих коња. Слуга држи воћу на ужету а сви остали јуре за њим без улара и уздице. Около вршаја понаметала се чељад, подизала виле у вис и опколела витло да неби кљусе које умакло. Погледиш

ли издаље ове чуваре са вилама изгледају ти као коље у плетеру или као оно копља од барјака на лађи, што носи вештице по дунаву испод П. Сада.

— Хајд' рано, полагамо — хајд'-хајд', жури онај што тера коље у вршају. Воћ каса крмећим касом, пустио главу, вуче је по вршају те вата неизвршене влатове, запињући главом час по час тако, да заугане ноге хоће на њу да натрче. И није му замерити да је бадрији, не би ево већ у тридесетој вршидби воћа био. Али несташна младеж нема мира. Трогодац зеленко, који последњи за чопором каса, те час оне напред загрива, час се натраг ногама у ветар баца, стаде уједаред, диже уши у вис, рашири ноздрве на дуну ватром из њи, разрогачи очи, скочи на предње и хитну се стражњим ногама и док си се опицао да видиш јеси ли погажен, он лети по широкој авлији у ковитлац. Облети гувно и сламе, облети авлију преко и уздуж и стаде на среду да се промисли, хоће ли се смирити или даље да шалу гони, и можда би стао али млада штенад чобанска мисли да хоће с њима да се игра, истрча пред њега, опружи и спусти предње ноге на земљу, наслони главу на њих издиже очи горе на подбадајући хата, залаја на њега: чик, погази нас ако мош'. Зеленко спусти

главу, ољуши место пред штенадма, заљуља се десно и лево, па се одупре, прескочи насчад, прескочи плетер и одпрани лединама далеко, далеко. Гледао си роду кад се диже небу у облаке, па је све мања и мања док се не смањи као ситна пегна на белом лицу лепоте девојке, коју што дуже гледаш у плаво око њено, све мања и мања бива док је и нестане, тако мало по мало нестане зеленка у сивој даљини. Отрчао је на салаш, вели деда Гавра нека га — и све се приватило даља посла.

Љубица Милинкова чисти око гувна. Готов је вршај, сад ће да се сгрђе. Сунце је малаксало већем и стогови сена пустили дебеле ладове преко читаве авлије. Луда деца измилила из одаја па се играју у ладу по авлији. Белови, рундови ваљају се око њих и лижу им прсте. Час по час чујеш вриску једног или другог. Куцов, ком су они пркосили, мећући му комад у уста и брже га натраг вадећи, заватио уједаред и комад и руку. Живина спремајући се да иде на седала, раширила се по читавој авлији да мало опружи ноге, јер је од припеке морала читав дан у коприва и под бундевиним лишћем испод еведре лежати, а сад опет на дуду чучати мора. Старе баке посадиле се код деце на своје губере па хоће, да још што откину. звркте с вретеном, пуштајући га на танкој жици далеко од себе, а несташни мачићи, зграбе за вретена и кидају пређу, те се баке с њима непрестано свађају, јер их мрзи дизати старе кости да их отерају.

Небо је ведро, ни кише ни туче изненадне неплани се. Све је мирно и безбрижно гледи свога посла или забаве своје, али удара гром и из ведра неба, олуј се диже кад је највећа тишина: Бежте ето зеленка повикаше раденици, али ко ће од муње утећи. Реч је пала а он је у авлији, отрча стогове и сламе, отрча вршај и два и три пута и сад ће ено да се на баке и децу упуту. Баке су од стра обамрле нагле да беже и пружиле се колике су дуге на траву то их грчеви уватили и немогу да макну.

Погази децу: вриште младе са гувна али нико

несме пред зеленка. Смрт, ужасну смрт носи у копита и ко би му на сусрет изишао! Комшије чуле страшну вику, дотрчале су и заједно са домаћим раширили руке вичући: Хо зеленко — хо, мислиш сад ће раширеним рукама зграбити за уши зеленка, а овамо кад зеленко на коју страну нагне свакому прави пута. Вика ова још већма раздражи зеленка, захукао се и полетио управо на гомилу де луда деца невидећи опасности смеју се како нико хата не може да увати. На ново завриска срце матери млади, које се већ код своје деце пригнуле биле, али не бојте се снаје миле и Љубица изађе напред — девојче од 17 лета, лепота, непитај за висину стаса, непитај за танкоћу паса, непитај за стај лица, непитај за милине срца — види па обневиди — стаде баш на онај пут куда се зеленко устремио, стаде као јунак, који на мегдан излази, диже руку, као кад хоћеш да јатње помилујеш и чуда нечувена зеленко дивљи зеленко клече пред њом, диже главу и погледаје а она га потапна по глави: добар си ти зеленко, и треба мало ове кукавице заплашити. Али како не би клоно пред Љубицом. Поношљиви син цинцар Јове чуо је вику па је и он дотрчао, и ено га баш де стоји за леђи Љубичиној, којој је у помоћ притекао. Љубица се окрену. Поуздање са страхом мењало се на лицу њеном преливајући румен у бледило на лицу, као што се прелива лагано крило најлепша лентира на јаркоме сунцу. Дивота — дивота. Али то је само лице да шта је око?! Ох око!

Стева га је видио. Њега је видио и ништа више. Ни оца ни матер ни сестре ни школе ни господство ни блага — ништа видио није него само Љубицу Милинкову — ону румен оно бледило — онај поглед! То нег остане, то нег је његово, збогом све друго. Али онај поглед обори коња и јунака.

— Је си ли моја, душо моја.

— Јесте душа — али ја никада немогу твоја бити. Рече и уздану горко.

— Ох и овај уздах.“

(Наставиће се.)

Л И С Т А К.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

У Србији се опет нешто кува. Пре неки дан донео је курир из Беча затворено писмо на Калаја заступника аустријска. После тог писма у Шапцу је затворен адвокат Јован Милинковић Љубомир Даниловић уредник неки Димитрије Ценић и још један сељак а у Смедереву опет Паја Тодоровић свештеник из Ковачевца. У Земуну је по налогу генерал-команде у Загребу затворен Драгиша Станојевић и то на захтев српске владе. Каже се да из Беча влада београдска није опоменута не би ова ни знала да се завера спрема,

којој је била намера да кнеза кад се с пута врати уклони са света. Одкуд су то пре у Бечу него у Београду дознали!

Словацима је укинула влада и другу Гимназију у Зњијеву. О том пишу словачке новине

„Зњијевска Гимназија је дакле срушена!“

Словаци! то је правда у овој нашој домовини, да смо ми слуге а други су господари; то је наше право, да несмемо се изображавати на огњишту, нашим сопственим трудом и знојем основаном!

Ми смо плаћали данак новцем и крвљу, они су тај данак скупили а нас истерују на пашу душевног ropства.

Ој, млого је Словачка мајка отргнула од својих уста отргнула од уста свог одојчета и однела то на жртвеник народне просвете, где је видила славу народа, где је видила закладу спаса и срећне будућности свога чеда! Данас су јој наде покошене!

Ој, млого бедна словачка мајка проклињаће вас, ви врази нашег духовног живота, тешко ће вас проклињати тако да неће бити благослова на вашим делима ни на делима ваших потомака!

Словаци! тешка борба настаје за нас, —

Треба нам снажне воље, духа челачна. Кукавица, ко се увуче у будак. Непријатељ незадовољава се једним пленом кад му тако срећно полази за руком; но ми ипак морамо се бранити.

Бранићемо се дакле, роде, како узможемо. Бранићемо се пером, а кад нам то забране, бранићемо се живим словом, а кад нам и то ускрате, бранићемо се онаким средствима. Каквим ће нас нападати, па ипак ћемо се бранити; уништити нас неће, јер, до врага, та ко би им порез плаћао на њихове заводе?

Нека отимају, један пут ће престати отимати, а ако нам све одузму остаће нам наши домаћи кутови, па онде, где смо си до јако приповедали о нашем народу, онде ћемо распаљивати у срцима нежне младежи таку љубав к народу, к просвети и к човечанству, коју неће скрхати ни обманљив сјај ни оштар мач.

Ми смо трпнати навиели, ми нисмо одмели у обилатом уживању, али ми нисмо ни веру изгубили у коначну победу правде божије, правде словачке.“

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Како варају народ трговци што коње купују). У Суботици купи неки талијан од једног суботичана коња за 180 ф. чим га капарише он му одмах одсече реп. При исплати нађе неку ману на коњу и задржи за то 5 ф. а. вр. Суботичан нехтеде ништа попустити а Талијан ће му на то рећи ето ти твој коњ, дај моју капару. Суботичан кад виде коња осечена репа неимаде куда него попусти 5 ф. јер други би му купац више трипут за то одбио. Ово није новина, ово се свуда по сели догађа особито де Чивути коње за војску купују. За то недај коња од себе док ти га не исплати.

— (Митрополит картарош.) Босански митрополит Дионисије, који је био у Карловци кад се занатријашно садањи патријарх, враћајући се у Босну сврне у гостионик у Митровицу. Ту послужитељу рекне да позове кога од господара из кафане горе у његову собу да се карта с њиме „на мале и л на велике новце.“ Послужитељ позове неке митровчане, но нико нехте да се карта јер, ако он изгуби, пропао му је новац, а ако митрополит онда тешко кукавној раји она ће то јако осетити, па поштен Србин нехтеде својој браћи зулума чинити. Митрополит кад то чу он заште од послужитеља карте. И кад ове доби, он извади товар дуката на сто, раздели га на две гомиле, па се стаде сам картати и прекарта се читаву ноћ сам самцит. Али у соби митрополитовој нећаше на миру као кад је човек самац у једној соби. Ларма псовка беше унутри као да се десеторица играју. Бре окиш пари, окиш дукати моји сос превара и ту каже мало недође и до кика само да је онај други косе имао. Најпосле расрди се просвештени и ударив песницом у астал уби ортака и оте му све новце што је од митрополита искартао те тек пред зору леже и заспа. Ово су приповедали људи отуда нама а ми даље.

(Чудан Тестамент). Приповедају да је у Ст. Бечеју умро један господар и у тестаменту овако наредио: Све остало имање остављам најбољем сину мога брата М. Брат случајно има 5 синова, и сад се незна који ће бити наследник. Ко ће да докаже, које је најбољи син. Каже се, да тестамент није правио човек, који је спреман за такве ствари. Треба дакле пазити ко ти шта пише.

(Мали се вешају а велики пуштају.) У Винковцима седела су недавно два грађана за једним а два официра за другим асталом у кафани. Пред једним и другима горела је свећа. Грађани су пили обично вино, а официри шампањско. На то ће рећи келнеру један од оне двоце, и то беше главом син садашњег бана хрватског Мажуранића: је ли Жан да вам сени свећа неисплаћује од оног што те гоље попију? Ту приметити један од грађана, кад би чекали гостионичари само да велика господа долазе и шампањер пију а просто вино неби грађанима точили, да не би ни чирака а камоли свеће имали. Банов син на то се испречи на грађана: ћут ти простачко песото. Овај му врати: ћут ти господско. Банов син устане извуче сабљу и прободу грађана испод врата. Грађан лежи тешко болац у Винковцима а бановом сину ни бриге, преместили га из једне штације у другу, ма да је то трећи пут како мирне људе сабљом сече. То је баш „банов слободњак.“

(Барјак са тринајст мртвачки глава.) Генералица Дамјанићка дала је направити барјак на ком је извежено 13, мртвачки глава. Тај је барјак ношен у Араду 24 о. м. кад је слављен спомен 13. мученика Мађарски који заједно са генералом Дамјанићем бише погубљени у буни.

(Нови јаничари). У Словачкој када је последња колера била, остало је 399 деце без оца и мајке. Та су деца донешена у дољну Мађарску и раздата међу саме Маџаре. Сваки на прима носи плочу с натписом како му се име и куда иде. Жалост је погледати ту децу, пући мора словачко срце кад види како му јато подмлатка његова пропаде, јер ће кад се помаџари бити као и Турци јаничари. Два брата међу овом децом би одређено у два различита места да се предаду кад им се ваљало растајати они се зарлише и нададоше да их раставе плачући и за помоћ вичући.

— У Земуну имаде 12 школских разреда, у сваки иду по 40 ђака. Нема пуних 5000 душа тако да на хиљаду душа долазе сто ђака. Ово је леп напредак. Учитеља има 11 плате су им приличне. Нека би се дакле и друга места на Земун угледала.

— У Србији су купљени новци за споменик кнезу Карађорђу и Михајлу и споменика не би а за новце се ништа не казује. Тако исто купљени су новци да се оснује фонд за оболеле војнике народне војске. Фонда не би а и новаца нема. Неки Велимир Протић скупљач на фонд иште рачун о новцу од старијег. Да небуде са споменици и фондом као и са спомеником Доситејовим.

— Српско народно позориште бави се у Земуну. Земунци се хвале с њиме а позориште са Земунци.

О Г Л А С.

ЗАЈАМ на ораће земље и куће које кирију носе, може свако у Аустро Угарској и Ерделу по 6½% добити уз одплату 7½% на 32 године и то од 3000 ф. до једног милиона — изузимајући за сад развојачену границу. Заједнички (солидарни) зајам неодобрава се.

На плаћена писма одма се одговара.

У Ст. Томашу. 2— ОПШТИ ПРОМЕТНИ ЗАВОД